

**Export pripomienok za organizáciu Komora opatrovateľiek Slovenska**  
**Návrh vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o podrobnostiach o ochrane zdravia pred psychickou**  
**pracovnou záťažou**  
LP/2026/448

Vysvetlivky k použitým skratkám v tabuľke:

O – obyčajná

Z – zásadná

Počet vznesených pripomienok, z toho zásadných: 6/0

Počet vznesených hromadných pripomienok: 0

Vznesené pripomienky

| Typ | Pripomienka                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Odoslaná |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| O   | <p><b>§ 3 ods. 4 návrh vyhlášky</b><br/><b>ZASADNÁ PRIPOMIENKA</b> k § 3 ods. 4 návrhu vyhlášky</p> <p>Navrhujeme doplniť do § 3 ods. 4 novú charakteristiku práce a pracovného prostredia v znení:<br/>„1) agresivita a násilie zo strany tretích osôb, najmä prijímateľov sociálnej služby, pacientov alebo ich príbuzných.“</p> <p>Súčasne navrhujeme premietnuť túto charakteristiku do zoznamu charakteristík v prílohe č. 1 časti A bode 2 a do vzoru záznamového protokolu v prílohe č. 1 časti B.</p> <p>Odôvodnenie:<br/>V texte predloženého návrhu vyhlášky sa pojmy agresivita, násilie ani expozícia tretím osobám nevyskytujú. Ide o zásadnú medzeru vo vzťahu k sektoru sociálnych služieb a zdravotníctva, kde je táto expozícia každodennou realitou.<br/>Podľa komplexného dotazníkového prieskumu Komory opatrovateľiek Slovenska (N = 520, august 2026)</p> | áno      |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |     |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|   | <p>zažilo 85,0 % zamestnancov v priamej starostlivosti za posledných 12 mesiacov slovný útok zo strany prijímateľa alebo jeho príbuzného (50,2 % opakovane) a 61,0 % fyzické napadnutie zo strany prijímateľa (20,4 % opakovane). V špecializovaných zariadeniach dosahuje podiel fyzicky napadnutých 73,3 %.</p> <p>Povinnosť posudzovať riziká vyplývajúce z násilia zo strany tretích osôb vyplýva zo všeobecnej povinnosti posudzovať všetky riziká podľa § 6 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a z rámcovej smernice Rady 89/391/EHS. Ak vykonávacia vyhláška, ktorá stanovuje metódu hodnotenia psychickej pracovnej záťaže, tento faktor vôbec neuvádza, v aplikačnej praxi nebude systematicky hodnotený.</p> <p>Charakteristika „sociálne interakcie“ tento faktor nenahrádza: podľa § 2 ods. 13 návrhu ide o vzájomné pôsobenie rečou, správaním alebo konaním, určované kvalitou medziľudských vzťahov a komunikácie, teda o kvalitu vzťahov, nie o expozíciu fyzickému alebo verbálnemu útoku. Rovnako ho nenahrádza charakteristika „riziko ohrozenia života a zdravia vlastného alebo iných osôb“, ktorá je v § 2 ods. 17 návrhu vymedzená ako vyššia pravdepodobnosť nepriaznivého efektu konania jednotlivca v dôsledku účinku rizikového faktora, teda ako riziko vyplývajúce z povahy vykonávanej práce, nie z konania inej osoby voči zamestnancovi.</p> |     |
| O | <p><b>§ 3 ods. 5 návrhu vyhlášky</b><br/> <b>ZÁSADNÁ PRIPOMIENKA k § 3 ods. 5 návrhu vyhlášky</b></p> <p>Navrhujeme, aby § 3 ods. 5 znel:</p> <p>„(5) Pri hodnotení psychickej pracovnej záťaže sa prihliada aj na iné zdroje záťaže, ktoré môžu zvyšovať psychickú pracovnú záťaž, najmä na zvýšenú senzorickú záťaž pri práci podľa § 7 ods. 5, na morálny distress, na starostlivosť o umierajúcich prijímateľov alebo pacientov, na personálnu poddimenzovanosť pracoviska a na emocionálnu záťaž vyplývajúcu z dlhodobého vzťahu s prijímateľom sociálnej služby.“</p> <p>Odôvodnenie:</p> <p>Predložený návrh v § 3 ods. 5 zužuje „iné zdroje záťaže“ v podstate výlučne na zvýšenú senzorickú záťaž. Osobitná časť dôvodovej správy uvádza ako ďalšie príklady komunikáciu v cudzom jazyku a periodické skúšky odbornej spôsobilosti. Žiadny z uvedených príkladov nezodpovedá realite práce v dlhodobej starostlivosti.</p> <p>Podľa prieskumu KOS (N = 520) zažilo 91,9 % zamestnancov morálny distress, teda pocit, že napriek</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | áno |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |     |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|   | <p>vlastnej snahe nemôže prijímateľovi poskytnúť starostlivosť, akú by potreboval (56,5 % často), a 78,1 % uvádza aspoň mierne príznaky syndrómu vyhorenia (32,3 % výrazné). Ako hlavný zdroj zhoršenia psychickej pohody označilo 43,7 % respondentov nedostatok personálu.</p> <p>Morálny distress je v odbornej literatúre aj v dokumentoch Svetovej zdravotníckej organizácie a Medzinárodnej organizácie práce (WHO/ILO, Caring for those who care, 2022) opísaný ako charakteristický a samostatný zdroj psychickej záťaže v profesiách starostlivosti. Ak nie je vo vyhláške vôbec uvedený, nebude v praxi hodnotený.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |     |
| O | <p><b>§ 5 ods. 2 a k vypusteniu subjektívneho hodnotenia psychickej pracovnej záťaže</b><br/> <b>ZÁSADNÁ PRIPOMIENKA k § 5 ods. 2 návrhu vyhlášky a k vypusteniu subjektívneho hodnotenia psychickej pracovnej záťaže</b></p> <p>Navrhujeme zachovať subjektívne hodnotenie záťaže zamestnancom ako doplnkovú súčasť posúdenia zdravotného rizika a doplniť ho do § 5 ods. 2 návrhu vyhlášky ako ďalšie písmeno v znení:<br/>         „f) výsledky zisťovania subjektívnej odozvy zamestnancov na psychickú pracovnú záťaž, ak ho pracovná zdravotná služba vykonala.“</p> <p>Odôvodnenie:<br/>         Predkladacia správa uvádza, že sa vypúšťajú ustanovenia, ktoré sa v aplikačnej praxi nepoužívali, „napríklad subjektívne hodnotenie záťaže“. S týmto odôvodnením nesúhlasíme. Skutočnosť, že sa určitý nástroj v praxi nepoužíval, nie je dôkazom jeho nepotrebnosti, ale skôr indikátorom nedostatočného dohľadu nad kvalitou posudzovania.</p> <p>Podľa prílohy č. 1 časti A bodu 3 návrhu sa hodnotenie vykonáva skupinovo podľa práce alebo profesie, nie individuálne. Zaradenie jednotlivých charakteristík do stupňov A až D tak vykonáva výlučne pracovná zdravotná služba na základe posúdenia pracovných podmienok. Vypustením subjektívnej odozvy sa odstraňuje jediný prvok, ktorý do hodnotenia vnášal skúsenosť samotných zamestnancov, a teda jediné opatrenie voči prípadnému podhodnoteniu.</p> <p>Táto obava nie je teoretická. Podľa prieskumu KOS (N = 520) 46,9 % zamestnancov v priamej starostlivosti nevie o tom, že by sa na ich pracovisku vôbec vykonávalo hodnotenie pracovných rizík, a ďalších 21,2 % uvádza, že o jeho výsledkoch neboli informovaní.</p> | áno |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |     |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|   | <p>Riziko podhodnotenia potvrdzujú aj oficiálne údaje. Podľa listu hlavnej hygieničky SR č. ÚVZSR/OPPL/4653/7694/2024 z 1. marca 2024 posúdila pracovná zdravotná služba v zariadeniach kontrolovaných štátnym zdravotným dozorom zdravotné riziko vo faktore psychická pracovná záťaž na základe objektívneho posúdenia len v 14 zariadeniach, zatiaľ čo na základe odborného odhadu v 54 zariadeniach, teda v 79,4 % prípadov. Vo faktore fyzická záťaž bol pomer ešte výraznejší: objektívne posúdenie v 9 zariadeniach oproti odbornému odhadu v 62 zariadeniach, teda v 87,3 % prípadov.</p> <p>Postavenie pracovnej zdravotnej služby pritom nie je nastavené tak, aby nápravu zabezpečila sama. Podľa § 30a zákona č. 355/2007 Z. z. zabezpečuje pracovnú zdravotnú službu zamestnávateľ na vlastné náklady a sám si vyberá jej poskytovateľa. Podľa § 2 vyhlášky MZ SR č. 208/2014 Z. z. pracovná zdravotná služba poskytuje poradenstvo a navrhuje opatrenia zamestnávateľovi, teda je právne konštruovaná ako poradenská služba pre zamestnávateľa, a podľa § 4 ods. 2 tejto vyhlášky v prípade neplnenia povinností písomne upozorňuje opäť zamestnávateľa, nie orgán verejného zdravotníctva.</p> <p>Ak sa teda zaradenie opiera prevažne o odborný odhad, tento odhad vykonáva subjekt zmluvne a ekonomicky viazaný na zamestnávateľa a súčasne sa z hodnotenia odstraňuje odozva samotných zamestnancov, nezostáva v systéme žiadna nezávislá možnosť nápravy. Vyhláška č. 208/2014 Z. z. síce v § 4 ods. 1 písm. d) predpokladá informovanie zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci o záveroch zdravotného dohľadu, tento mechanizmus však funguje len tam, kde takíto zástupcovia reálne pôsobia – čo v sektore sociálnych služieb, najmä u neverejných poskytovateľov, často neplatí.</p> |     |
| O | <p><b>§ 5 ods. 1 návrh vyhlášky</b><br/> <b>ZÁSADNÁ PRIPOMIENKA</b> k § 5 ods. 1 návrhu vyhlášky</p> <p>Navrhujeme doplniť do § 5 nový odsek v znení:<br/>         „(3) Zvýšená psychická pracovná záťaž sa predpokladá vždy pri prácach v zariadeniach sociálnych služieb a v zdravotníckych zariadeniach, ktoré zahŕňajú priamu starostlivosť o prijímateľov sociálnej služby alebo o pacientov. Ak zamestnávateľ pri týchto prácach zvýšenú psychickú pracovnú záťaž nepredpokladá, uvedie dôvody v písomnom zázname, ktorý je súčasťou dokumentácie o posúdení rizika.“</p> <p>Odôvodnenie:<br/>         Podľa § 5 ods. 1 návrhu sa posúdenie zdravotného rizika vykoná „tam, kde sa predpokladá zvýšená</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | áno |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |     |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|   | <p>psychická pracovná záťaž“. Návrh však neurčuje, kto a na akom základe tento predpoklad robí. V praxi ho robí zamestnávateľ, ktorý zároveň znáša náklady vyplývajúce z výsledku posúdenia. Vzniká tak uzavretý kruh: ak zamestnávateľ zvýšenú záťaž nepredpokladá, posúdenie sa nevykoná a zvýšená záťaž sa nikdy nepreukáže.</p> <p>Údaje o expozícii uvedené v pripomienkach č. 1 a 2 preukazujú, že v sektore dlhodobej starostlivosti nejde o hypotetickú, ale o systematicky prítomnú záťaž. Navrhované doplnenie nezavádza novú povinnosť posudzovania nad rámec zákona, iba obracia dôkazné bremeno tam, kde je expozícia doložená.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |     |
| O | <p><b>§ 4 návrh vyhlášky a k jeho odôvodneniu v dôvodovej správe</b><br/> <b>ZÁSADNÁ PRIPOMIENKA</b></p> <p>Žiadame, aby dosiahnutie tretieho stupňa psychickej pracovnej záťaže podľa prílohy č. 1 návrhu vyhlášky zodpovedalo zaradeniu práce do tretej kategórie z hľadiska zdravotného rizika, a aby bola v tomto zmysle upravená aj príloha č. 1 časť P vyhlášky č. 448/2007 Z. z. v súvisiacom legislatívnom procese.</p> <p>Súčasne žiadame vypustiť z osobitnej časti dôvodovej správy k § 4 vetu „Zvýšená psychická pracovná záťaž nemusí znamenať záťaž na úrovni rizikovej práce v tomto faktore práce.“</p> <p>Odôvodnenie:</p> <p>Návrh vyhlášky v § 4 ods. 1 určuje ako minimálne kritérium zvýšenej psychickej pracovnej záťaže dosiahnutie tretieho stupňa. Podľa prílohy č. 1 časti A tabuľky sa tretí stupeň dosiahne už pri zaradení jedinej charakteristiky do stupňa D. Ide o vecne správne a citlivé nastavenie, ktoré zodpovedá povahe psychickej záťaže.</p> <p>Doterajšia príloha č. 1 časť P vyhlášky č. 448/2007 Z. z. však viaže zaradenie do tretej kategórie na dosiahnutie najvyššieho stupňa podľa metódy, teda štvrtého stupňa. Tento nesúlad medzi vymedzením zvýšenej záťaže a hranicou rizikovej práce existuje už podľa doterajšej právnej úpravy; predložený návrh ho nerieši a v spojení s citovanou vetou dôvodovej správy ho výslovne potvrdzuje.</p> <p>Dôsledkom je, že práca s preukázateľne zvýšenou psychickou pracovnou záťažou podľa novej vyhlášky nebude rizikovou prácou podľa vyhlášky o kategorizácii, a zamestnancom nevzniknú nároky viazané na tretiu kategóriu, najmä nárok na rekondičný pobyt podľa § 11 zákona č. 124/2006 Z. z. a na každoročné posudzovanie zdravotného rizika.</p> | áno |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |     |
|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|   | <p>Citovaná veta dôvodovej správy tento rozpor nielen nerieši, ale ho normatívne potvrdzuje. Považujeme za nesystémové, aby vykonávací predpis definoval záťaž ako zvýšenú a súčasne jeho dôvodová správa vopred oslabovala následky tohto zistenia.</p> <p>Praktický dopad tohto nastavenia dokladajú oficiálne údaje Úradu verejného zdravotníctva SR. Podľa listu hlavnej hygieničky SR č. ÚVZSR/OPPL/4653/7694/2024 z 1. marca 2024 bola pri cielenom štátnom zdravotnom dozore v 72 zariadeniach sociálnych služieb práca v profesiách opatrovateľ, sestra a sanitár z hľadiska psychickej pracovnej záťaže zaradená do 3. kategórie v jedinom zariadení zo 72. Ten istý list uvádza, že k 31. decembru 2023 evidoval Centrálny register rizikových prác v celom opatrovateľskom sektore len 895 zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu vo faktore psychická pracovná záťaž. Ak má nová vyhláška priniesť reálnu zmenu, musí byť dosiahnutie tretieho stupňa premietnuté do kategorizácie prác.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |     |
| O | <p><b>k Príloha č. 1 časti A bodu 4 návrhu vyhlášky</b><br/><b>ZÁSADNÁ PRIPOMIENKA</b></p> <p>Navrhujeme doplniť do prílohy č. 1 časti A nový bod v znení:<br/>         „8. Pre profesie s doloženou systematickou expozíciou psychickej pracovnej záťaži, najmä pre zamestnancov v priamej starostlivosti o prijímateľov sociálnej služby a o pacientov, vydá Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky odborné metodické usmernenie k jednotnému postupu pri zaraďovaní charakteristik práce a pracovného prostredia do stupňov A až D.“</p> <p>Odôvodnenie:<br/>         Podľa bodu 4 prílohy č. 1 platí hodnotenie len pre konkrétnu skúmanú pracovnú skupinu. Dôsledkom je, že pri tej istej profesii vykonávanej v porovnateľných podmienkach môže dochádzať k odlišnému zaraďovaniu podľa toho, ktorá pracovná zdravotná služba hodnotenie vykonáva. Podľa listu ÚVZ bola práca vo všetkých kontrolovaných zariadeniach s jedinou výnimkou zaradená do 2. kategórie, pričom 79,4 % týchto posúdení sa opieralo o odborný odhad. Náš prieskum zároveň ukazuje, že expozícia sa medzi druhmi zariadení výrazne líši — fyzické napadnutie od 21,4 % v teréne, po 73,3 % v špecializovaných zariadeniach. Argument teraz znie: zaradenie je jednotné, expozícia jednotná nie je, a rozhoduje pritom odhad. Presne preto je potrebná jednotná metodika.<br/>         Prieskum KOS potvrdzuje, že rozdiely v zaraďovaní opatrovateľskej práce medzi zariadeniami</p> | áno |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                          |  |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|  | nezodpovedajú rozdielom v skutočnej expozícii.<br>Metodické usmernenie nezasahuje do individuálneho posúdenia konkrétneho pracoviska, iba zabezpečuje jednotný odborný základ a predvídateľnosť postupu, čo je v záujme zamestnancov aj zamestnávateľov. |  |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

Vznesené hromadné pripomienky

| <b>Podporo-<br/>vatelia</b>                      | <b>Pripomienka</b> | <b>Odoslaná</b> |
|--------------------------------------------------|--------------------|-----------------|
| K materiálu neboli pridané hromadné pripomienky. |                    |                 |